

УДК 1.130

DOI <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i32.1025>

Г. Л. Коростильов

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5736-0507>

аспірант кафедри філософії

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЗУМІННЯ ТЕХНІКИ В ДОСЛІДЖЕННЯХ МАРТИНА ГАЙДЕГГЕРА

Актуальність. Актуальність статті розгортається в дискурсі перетину інструментального й антропологічного значення Техніки, формування та зв'язку цих вимирів Техніки і технічного з буттєвою структурою світу. Це стає необхідним в умовах нового розуміння технічного, їх можливої інтерпретації і трансформації в сучасному житті людини. Питання актуальності центрується розумінням того, що є світом техніки, його значення для людини: Мартін Гайдеггер задає ці норми і базові категорії, без яких процес осмислення техніки в сучасній філософії неможливий.

Постановка проблеми. У центрі уваги автора статті спроба проаналізувати значення Техніки і технічного з використанням звернення до творів М. Гайдеггера. Спроба аналізу категорій і феномену Техніки у творах М. Гайдеггера з можливістю розкрити вплив цього феномену на людину, за умов їхньої трансформації.

Методологія. Об'єктом дослідження є загальні антропологічні засади фундаментальної онтології М. Гайдеггера, які він розвивав і відбудовував упродовж свого життя. Предметом нашого дослідження є феномен Техніки у філософському дискурсі М. Гайдеггера, виявлення антропологічного й онтологічного виміру техніки.

Нами буде здійснена спроба проаналізувати визначні твори М. Гайдеггера стосовно феномену техніки у співвідношенні з людиною, взаємодію людського буття з феноменом техніки, розкрити вплив цього феномену на сучасний світ. За своєю структурою наша робота буде здійснена на аналізі ранніх праць М. Гайдеггера, а саме робіт: «Час і буття» [1, с. 502], «Час картини світу» [3, с. 41–62], «Питаючи про Техніку» [2, с. 221–236], де поступово розгорнуті відповіді на питання про сутність техніки.

Спочатку ми зосередимось на понятійному апараті М. Гайдеггера. Також треба простежити відмінності стосовно того, що раніше писав чи висловлював М. Гайдеггер із проблеми Техніки. Далі ми зіставимо всі отримані нами знання із загальним баченням людини та звернемось до роботи «Питаючи про Техніку» [3, с. 221–236], оскільки це ключовий твір, присвячений розумінню природи Техніки.

Мета нашої роботи полягає в тому, щоб вивести в одну площину погляди М. Гайдеггера на

природу Техніки, застосувати філософію техніки німецького філософа для розуміння сучасного тлумачення техніки.

Основна частина. Про роль техніки в Бутті люди замислювалися ще в Античності, від Платона й Арістотеля з його «техне» до перших представників філософії техніки, як-от Ернст Капп, Еберхард Чіммер та Фрідріх Дессауер, а пізніше таких, як Х. Ортега-і-Гассет, Льюїс Мамфорд, Дон Айді, Г'юберт Дрейфус, Ендрю Фейнберг, але М. Гайдеггер є ключовою фігурою філософського осмислення поняття Техніки. Щоб зрозуміти філософську теорію М. Гайдеггера, спочатку потрібно зрозуміти його понятійний ряд, а також їхнє співвідношення один до одного, яким описується буттєва дійсність людини у взаємодії з Технікою. Почнемо з його основної категорії – Буття.

Питання Буття завжди було, є і буде головним питанням філософії, тому не дивно, що філософська система М. Гайдеггера побудована на бажанні створити нову фундаментальну онтологічну систему, яка ставить перед собою питання про сенс Буття. На думку М. Гайдеггера, із часів Платона й Арістотеля питання «Що є Буття?» стає незаслужено забутим, тому Буття трактувалось неправильно.

Почати розгляд філософської системи М. Гайдеггера варто з терміна “Dasein” [4, с. 36]. У “Dasein” М. Гайдеггер поєднує дієслово «бути» із прислівником місця «тут», але спосіб його позначення, по суті, пов'язаний з існуванням. Із цього випливає, що людина не просто є тут, займає простір у «Бутті», а під час перебування «тут у Бутті» людина має можливість переживати відкриття світу та виведення його з «Потаємного» у «Неприховане». “Dasein” варто розглядати як те, чим є Буття у світі, пов'язане з речами й іншим, і про це ми дізнаємося у процесі пізнання.

Для М. Гайдеггера вся діяльність людського пізнання спрямована на поступове розкриття Буття. Саме для цього він використовує термін “Aletheia” (Істинність), а це в давньогрецькому сприйнятті – правдивість, коректність, думки тощо. На думку дослідників М. Гайдеггера [4, с. 11], він виводить розуміння конструкту “Aletheia” із його основного значення, а саме як «Неприхованість». І якщо ми поглянемо на інший семантичний рівень, то цікавим буде те, що “Letheia” інколи вживали на позначення «Забутого». Нам важливо зрозуміти, що

цей стан «Неприхованості» дозволяє нам говорити про потенційну присутність у світі та, найголовніше, присутність людини, якій відводиться окреме місце. Оскільки ми можемо співвіднести Буття як присутність або «Неприхованість» чогось у світі, то “*Letheia*” може розглядатися як засада істинності Буття-в-собі як такого. Суть “*Letheia*” як істинності в первісному значенні є ні правильність тверджень, ні неприхованість Буття, а взаємозв’язок цієї «Прихованості» та «Неприхованості». “*Letheia*” у цьому базовому сенсі – це прихована відкритість серед Буття-в-собі, що забезпечує потенційну «Неприхованість». “*Letheia*” як «Неприхованість» є визначення самих сутностей, а не якоїсь правильності чи правдивості. М. Гайдеггер відмовляється розглядати в будь-чому явище, яке деякою мірою виражає приховану сутність, оскільки це суперечить феноменологічному методу, а сам феномен показується тільки частково, приховано від ноуменального світу. Для М. Гайдеггера питання стоїть про рух, до все більш і більш вихідних засад: він демонструє це на прикладі “*Dasein*”, коли формує початкове розгортання від абстрактної, «не-власної» структури до все більш завершальної структури, а потім уже до структури космологічного формату в горизонті його часу в кореляції зі світом. У такому контексті екзистенційна сутність виступає постійною проблемою, рушійною силою сущого.

З поняття “*Letheia*” можна простежити вплив “*Letheia*” на загальне сприйняття концепту істини, оскільки передбачається розкриття або виявлення «Неприхованого». Істинне твердження повинно «відповідати», таке розкриття або відкриття передбачає, що останнє не просто «Неприховано», а натомість показує себе. І саме таку роль М. Гайдеггер відводить Техніці. М. Гайдеггер веде свою позицію безпосередньо від ранніх грецьких мислителів, які прагнули сприймати істину як «Неприхованість», що розкривається в тут-Бутті, а не так, як сприймали всі наступні дві тисячі років західні філософи [4, с. 361–367].

М. Гайдеггер наполегливо розробляє проблематику Істини, що приводить до публікації роботи «Про сутність істини», у якій він зазначає, що Істина є потенційне розкриття Буття, вихід Буття з його можливості актуального стану бути тим, що вже є розкритим і «Неприхованим». Цей патерн М. Гайдеггер накидує також на людський вимір, як щось невизначене, що зумовлено приховуванням Буття, його не-справжністю. І це є також однією з вагомих ознак зв’язку Людини та Техніки.

Пізніше М. Гайдеггер відходить від сутності Істини в контексті “*Aletheia*” і починає аналізувати життєвимірність “*Dasein*”, що нерозривно пов’язано із часом та історією. Цим забезпечується, на думку дослідників [8, с. 361–367], відірваність Істини від будь-якого зв’язку з Буттям у розумін-

ні людської вимірності, оскільки тепер розглядаються людина та світ з погляду історичного буття.

М. Гайдеггер розглядає Буття не як «саме собою», оскільки такий варіант розгляду Буття суперечить феноменологічно-аристотелівській позиції, тому він розглядає спосіб «мислення про Буття». Для М. Гайдеггера, який постійно наголошує на умовності абстрактного “*Dasein*”, відповідь на питання «А що є Буття?» уже наполовину потенційно міститься у формі питання, особливостях формулювання питання про Буття, очікуваннях того, хто питає. А вже інша половина відповіді на питання про сенс людського існування віднаходиться завдяки усвідомленню власної мінливості. Причина, яка виносить М. Гайдеггера на вістря розуміння екзистенції людини, полягає в тому, що йому вдалося проаналізувати вимір усвідомлення смертності, провини, совісті і рішучості. Цей антропологічний вимір дає розуміння самого процесу людського Буття, для розуміння якого людина має прокинутися, зрозуміти всю глибину власної сутності. Це екзистенція людської особистості, він її пов’язує з розвитком Техніки.

Антропологічний вимір у філософській системі М. Гайдеггера розгортається в контексті такої тези: Буття можливе тільки як людське. Концепція світу полягає в наборі феноменів свідомості, які визначаються цією ж свідомістю, тому світ – людино-співмірний, де людське – це не тільки свідомість, а цілісна система стосунків – речей, подій, людських екзистенцій, зв’язків між людьми. Світ, а точніше, людський світ, та “*Dasein*” взаємопокладають один одного, але світ не є функцією, яка визначає людину, навпаки, світ – це характер “*Dasein*”. М. Гайдеггер ставить собі питання стосовно того, як має існувати світ, щоб він відповідав можливостям людини, аби в ньому пріоритетним було людське буття. Для відповіді на це питання М. Гайдеггер припускає, що людина екзистує свій світ [8, с. 83]. Світ і людина – це не дві автономні сутності, а дві половинки єдиного цілого.

Вище ми зазначали, що М. Гайдеггер називає характерний спосіб людського існування, основою якого є структура Буття у світі, – екзистенцією. Екзистенція означає буття “*Dasein*” (кінцева форма людського існування), буттєво налаштоване як скінченне існування. Людина націлена за межі “*Dasein*”. Екзистенція – це сутнісно-несубстанціальне людське буття, вираження єдності унікального індивіда, його долі та потенційне поле можливого існування.

Ми пропонуємо розібратися з розумінням Техніки в роботі «Буття і час». Для цього також ми спираємося на роботи Дона Айді [9, с. 155], Г’юберта Дрейфуса [5, с. 145–157], Ендрю Фейнберга [16, с. 218].

Спочатку М. Гайдеггер не ставить конкретне питання стосовно Техніки чи її сутності, а роз-

глядає поняття розуміння Світу та Природи, їхню взаємодію для того, щоб отримати знання про саме Буття. М. Гайдеггер розглядає Природу як таку, що перебуває у відкритості для того, хто буде з нею взаємодіяти, але для цієї взаємодії він розглядає винятково ту Техніку, яка безпосередньо пов'язана з людиною. Завдяки їй людина буде виводити «Потаємне» у «Неприховане», водночас наявний світ постає як щось предметне.

Для М. Гайдеггера сфера практичного означає розуміння світу з погляду онтологічної глибини, для цього він пропонує осмислити "Dasein". Завдяки цьому осмисленню маємо світ, у якому вже існують не лише «Я», а і багато інших людей. Показано розуміння феномену Техніки у фундаментальній онтології М. Гайдеггера, філософський підхід до якої він сформулював у трактаті «Буття і час» [1, с. 502]. Для нас було важливо показати, що він у ранніх роботах не вирізняє феномен Техніки в окремий об'єкт для свого дослідження, а розглядає в комплексі з іншими сферами людської діяльності. Техніці тут присвячено мало місця, оскільки тут він збудував свій понятійний апарат, показав його зв'язок із природою, а також окреслив її сприйняття в контексті фундаментальної онтології.

А зараз розберемося з поняттям Техніки. Аналіз техніки у праці "Die frage nach der technik" («Питаючи про Техніку») дає можливість зрозуміти межі дослідження техніки, за М. Гайдеггером. Наше звичне розуміння Техніки має межі, бажання людини вийти за межі нерозуміння сутності техніки провокує спроби взяти контроль над Технікою, удосконалюючи її, а, у свою чергу, ця жага до вдосконалення чи керування знайшла свій вираз у концепції Ф. Ніцше «волі до могутності», яка несе в собі потенціал до поступового чи різкого виходу з під контролю Техніки. А це жахає людину. Тому М. Гайдеггер наголошує на відході від інструментального підходу до проблеми Техніки, оскільки для нього важливим є інше: він хоче пояснити сучасний світ з погляду філософії, повернувши її к методу пояснення сучасної картини світу, сучасної епохи з позицій філософа [6, с. 184].

Коли ми говоримо про існування меж, то нам варто зрозуміти, що для М. Гайдеггера «світ-у-Бутті», попри все, несе в собі потенціал, свободу і цілий світ, сутність якого людина бажає віднайти та вивести до «Непотаємного»: Техніка здатна і може це розгорнути. А саме питання сутності Техніки дозволяє нам говорити про те, що суще можливе і не має меж, оскільки нам не вдасться їх досягти, але водночас ми розгортаємо потенціал руху до тієї межі, яку окреслює Техніка.

Аналіз сутності Техніки полягає в тому, щоб це явище було розглянуто в усій глибині, виведене до меж розуміння, виведене в «Неприховане», а головне – розглянуто те, як це стосується самого

існування людини. Коли ми говоримо про Техніку в розумінні М. Гайдеггера, нам треба усвідомити, що для нього існує феномен і сучасної Техніки. Для пояснення своєї думки він використовує хрестоматійні приклади, як-от: срібна чаша, що зроблена давньогрецьким ремісником, та гідроелектростанція на Рейні [7, с. 16]. На прикладі срібної чаші М. Гайдеггер показує процес того, як відбувається виведення "Aletheia" [7, с. 13] у «Неприховане». Сутність сучасної Техніки М. Гайдеггер намагається описати у площині маніпуляції з Буттям, коли це Буття намагаються втиснути в рамки. У результаті проведення аналізу саме цієї структури виведення Буття в «Неприховане» завдяки Техніці М. Гайдеггер зіткнувся з тим, що не всі такі процеси можна описати мовою людини (у природі сучасної Техніки саме ці можливості він і знаходить). Для цього він уживає термін "Gestell" («Постав») [7, с. 20]. Суть сучасної Техніки в тому, що вона вже наперед вибудовує каркас сприйняття світу для індивіда. М. Гайдеггер це порівнює з негативом фотоплівки, який може нам дати позитивне зображення, тобто відкрити, освітити Буття. На нашу думку, "Gestell" у контексті сучасної Техніки – це наша інтерпозиція щодо Природи, стосовно того, як ми використовуємо природні ресурси. Що відрізняє сучасну Техніку – це спосіб її виявлення, що полягає у складному характері взаємодії із природою, перетворення її на енергію, яку можна видобувати, зберігати та переміщувати за власним бажанням.

Проблема, яку виводить М. Гайдеггер з того, що Техніка починає домінувати над людською суттю, полягає в тому, що у процесі відходження від звичного ремесла як способу розкриття Буття до варіанта сучасної Техніки створюється новий вимір загального виготовлення [7, с. 10]. Цей процес усе більше і більше автоматизується, усе менше залежить від людини, сама людина стає вже залежною від цього процесу. М. Гайдеггер показує саме феноменологічні підходи до визначення взаємозв'язку сутності Техніки з людиною, причому у взаємозв'язку, що висвітлює не просто техніку, а людське існування у світі, де техніка відіграє сутнісну, а не лише функціональну роль. М. Гайдеггер має дві відповіді: Техніка як засіб для досягнення цілей та Техніка як людська діяльність [7, с. 7–9].

Перше є інструментальним визначенням, а друге – антропологічним, для нього обидва визначення є коректними. М. Гайдеггер наполягає на тому, що це дві сторони однієї сутності Техніки, яку, з одного боку, можна розглядати як комплекс засобів для досягнення цілей, з іншого боку, ці засоби ми отримали внаслідок людської діяльності, водночас сама ціль є частиною діяльності людини. Отже, ми можемо сказати, що він відходить від сприйняття сутності Техніки, що полягає тільки в технічності, і виносить

обговорення проблеми Техніки у сферу своєї фундаментальної онтології.

Поняття сучасної Техніки, за М. Гайдеггером. Сучасна людина стикається з тим, що вона вже поступово втрачає головну роль у виведенні «Потаємного» у «Неприховане», усе більш ці функції покладаючи на Техніку. Людина починає втрачати свою суб'єктивність, і, що найбільше лякає М. Гайдеггера, людина сама стає джерелом енергії для Техніки. М. Гайдеггеру незрозуміла спроба людини «приручити» природу, «поставити» її на конвеєр, оскільки це відволікає людину від головного – осягнення власної сутності та глибини Буття. На думку М. Гайдеггера, людина повина жити у злагоді та гармонії із природою. У такому контексті сутність сучасної Техніки є основним засобом виведення «Прихованого» Буття в «Неприховане».

За М. Гайдеггером, Техніка по своїй природі не є нейтральною, хоча він чудово розуміє та сприймає досягнення науково-технічного прогресу. Але водночас наголошує, що є ціна, яку ми сплачуємо за те, що користуємося його досягненнями. Тому він продовжує свою позицію загадковості та потаємності Буття. Відповідно світ у формі сучасної Техніки є сукупністю умов, які розглядаються суто з погляду накопичення і збереження. Для цього М. Гайдеггер вводить термін “Bestand” [7, с. 17], наводить приклад про гідроелектростанцію на Рейні [7, с. 31]. Цей погляд на світ має наслідки, коли природа розглядається суто як потенціал для діяльності людини. Таке розуміння і прийняття світу є єдиною умовою можливості для нас як людей використовувати той вид Техніки, який ми використовуємо та розвиваємо в сучасну епоху. Він підкреслює трансформаційні особливості цього процесу, бо наш світ починає сприйматися суто як ресурс. Те, що людство раніше сприймало Природу як панівну силу над людським родом, поступається тому сприйняттю, людина стає королем природи за допомогою Техніки. Можна навіть сказати, що природа стає частиною Техніки, стає не базисом, а функцією. М. Гайдеггер наголошує, що нині суть Техніки має не технічний, а екзистенційний спосіб свого існування.

Сучасна Техніка дозволяє проявити набагато більшу різкість і чіткість завдяки тому, що вже сама наука стає частиною Техніки. Якщо ж наука втілюється в інструментах як необхідних умовах для дослідження, для виведення «Потаємного» у «Неприховане», то вона починає втрачати свою сутність. Але, з іншого боку, якщо ми розглядаємо науку, яку «використовує Техніка», з погляду свого феноменального явища, то ми чітко тоді можемо простежити онтологічну глибину суцього. Сучасна Техніка перетворює ставлення до світу, Природи і навіть науки, стає механізмом постачання енергії для людини, а

це все веде до того, що “Gestell” («Постав») стає умовою сприйняття всього світу. Поступово це веде до того, що сама Техніка стає джерелом науки, а це відкриває кардинально інше сприйняття світу, ми вже можемо розглядати світ інакше [7, с. 37].

Висновки. У результаті проведеного аналізу антропологічних засад Техніки у філософії М. Гайдеггера, започаткованих у праці «Буття і час», зазначимо, що спочатку він спирається на інструментальне сприйняття феномену Техніки, який покликаний продовжувати чи поглиблювати суб'єктивні сили людини. А вже у праці «Питаючи про Техніку» він долає певний дуалізм і надає розуміння Техніки на новому рівні – онтологічному.

Виведення «Потаємного» у «Неприховане», як сутнісна риса Техніки, стосується і сучасної Техніки, хоча він визнає, що те, як Техніка «поводиться» із Природою, зі світом довкола нас, є прямою ознакою певної епохи. Це свідчить про те, що зміни епохи призводять до іншого сприймання Буття, оскільки завдяки переходу Техніки і технологій на більш високий ступінь розвитку змінюється спосіб виведення «Потаємного» у «Неприховане».

Філософський підхід М. Гайдеггера є натепер одним із найбільш ґрунтовних та глибоких. У дослідженні онтологічної природи Техніки М. Гайдеггер здійснив справді важливу річ: він «вивів» Техніку з поля «суб'єктивної інтерпретації», що притаманно інструментальним і антропологічним підходам, та надав вагу «об'єктивній інтерпретації», зробив питання про Техніку, її сутність та зв'язок із людиною та її буттям первинним філософським питанням.

Література

1. Хайдеггер М. Бытие и время. Харьков : Эксмо, 2003. 502 с.
2. Хайдеггер М. Вопрос о технике. *Время и бытие : статьи и выступления* / М. Хайдеггер. Москва : Республика, 1993. С. 221–236.
3. Хайдеггер М. Время картины мира. *Время и бытие : статьи и выступления* / М. Хайдеггер. Москва : Республика, 1993. С. 41–62 с.
4. Dahlstron D. The Heidegger dictionary. London : Bloomsbury, 2013. 367 p.
5. Dreyfus H.L. Being-with-Others. The Cambridge Companion to Heidegger's Being and Time. Cambridge : University Press, 2013. P. 145–157.
6. Feenberg A. Transforming Technology. Oxford : University Press, 2002. 218 p.
7. Heidegger M. Vorträge und Aufsätze. Frankfurt am Main : Vittorio Klostermann, 2000. 298 p.
8. Heidegger M. Sein und Zeit. Frankfurt am Main : Vittorio Klostermann, 1976. 583 p.
9. Ihde D. Heidegger's Technologies. New York : Fordham University Press, 2010. 155 p.

Анотація

Коростильов Г. Л. Трансформація розуміння техніки в дослідженнях Мартіна Гайдеггера. – Стаття.

У статті розглядається питання про трансформацію розуміння Техніки з боку М. Гайдеггера. Питання складне і не може бути обмеженим тільки однією або двома роботами. Розгляд пропонується робити на основі історико-філософського аналізу його відомих праць. Підкреслено, що нормативність існування Техніки і технічного прив'язано до таких категорій, як Істина, Природа, Dasein, людина та її екзистенція. У статті доведено, що шлях розуміння Техніки розглядається німецьким мислителем у контекстах його основних тем і органічно вписується в його екзистенційні та феноменологічні уподобання.

Розуміння Техніки і технічного йде від інструментального характеру, потім думки розгортаються навколо антропологічного з виходом на її онтологічний вимір. У пізніх працях М. Гайдеггер проводить паралель між зв'язком людини із природою і зв'язком Техніки із природою, що дає йому можливість окреслити екзистенційний спосіб існування і людини, і Техніки. Сутнісною ознакою Техніки і технічного стає процедура виведення «Потаємного» у «Неприховане» завдяки їхньому співіснуванню із природою. Саме така логічна лінія розуміння Техніки дає йому можливість перейти від інструментального її сприйняття до онтологічного. Досліджуючи онтологічну природу Техніки, М. Гайдеггер здійснив рефлексію «виводу» Техніки з категорії «суб'єктивної інтерпретації», що притаманно інструментальним і антропологічним підходам, і надав вагу «об'єктивній інтерпретації», зробивши питання про Техніку, її сутність та зв'язок із людиною та її Буттям первинним філософським питанням.

Також автор статті підкреслює тезу М. Гайдеггера про те, що розуміння техніки та технічного тісно пов'язане з історичною епохою та розвитком науки. Це дає змогу зробити висновки, по-перше, про постійну трансформацію розуміння Техніки та технічного. По-друге, наслідком такого зв'язку є особливе ставлення людини до Природи, а зосередженість на проблемі Буття з урахуванням сучасного розвитку Техніки та технічного стає особливою філософською рефлексією.

Ключові слова: техніка, технічне, інструментальна природа техніки, онтологічна природа техніки, сучасна техніка.

Summary

Korostylov G. L. Transformation of understanding technique in research Martin Heidegger. – Article.

The article considers the question of the transformation of understanding of Technique by M. Heidegger. The question is complex and cannot be limited to just one or two works. Consideration is proposed to be made on the basis of historical and philosophical analysis of his famous works. It is emphasized that the normative existence of Technique and technical is tied to such categories as Truth, Nature, Dasein, Man and his existence. The article proves that the way of understanding Technique is considered by the German thinker in the contexts of his main themes and organically fits into his existential and phenomenological preferences.

Understanding of Technique and technical comes from the instrumental nature, then thoughts unfold around the anthropological with access to its ontological dimension. In his later works, M. Heidegger draws a parallel between the connection of Man with Nature and the connection of Technique with Nature, which allows him to outline the existential way of existence of both Man and Technique. The essential feature of Technique is the procedure of bringing the “Secret” into the “Unhidden” due to their coexistence with Nature. It is this logical line of understanding of Technique gives him the opportunity to move from instrumental to ontological perception. Exploring the ontological nature of Technique, Heidegger reflected on the “conclusion” of Technique from the category of “subjective interpretation” inherent in instrumental and anthropological approaches, and gave weight to “objective interpretation” by questioning Technique, its essence and connection with Man and his being the primary philosophical question.

The author of the article also emphasizes Heidegger's thesis that the understanding of Technique and technical is closely connected with the historical epoch and the development of science. This allows us to draw conclusions, first, about the constant transformation of understanding of Technique and technical. Secondly, the consequence of such a connection is a special attitude of Man to Nature, and the focus on the problem of Being, taking into account the modern development of Technique and technical, becomes a special philosophical reflection.

Key words: technique, technical, instrumental nature of Technique, ontological nature of Technique, Modern Technique.